

tigt, naar den ærede Ordfører siger, at det er en Skat, man paalægger; nei tværtimod, man converterer Noget fra at have været en Skat til at blive en Betaling for Noget, der præsteres, nemlig Underviisningen for Børnene. Der er en anden Side af Sagen, som ogsaa gjør, at jeg meget stærkt holder paa dette Princip, og det er, at det har forekommet mig at være utilbørligt og ubilligt, at Bondestanden i Almindelighed skulde have det Særegne fremfor alle andre Classer i Samfundet, at den var berettiget til at faae sine Børn gratis underviste; jeg troer, at denne Forffjel er en overmaade stor Feil, og jeg er aldeles vis paa, at der er Faa, som, naar de komme til ret at eftertænke det, ikke ville erkjende, at det er en urimelig Forffjel imellem Bondestanden og de andre Classer af Samfundet. Et tredie Synspunct, som jeg ogsaa lægger nogen Vægt paa, er det, at jeg har troet, at, naar det nu bliver en almindelig Regel, at Alle, ogsaa paa Landet, skulde betale for deres Børns Underviisning, saa vil det være en Grund til at lade Skolemulterne bortfalde, saa at det virkelig bliver en fri Sag at sende Børnene i Skole. Det er min fulde Overbeviisning, at det er den værste Feil ved vort hele Almueskolevæsen, at det er en tvungen Sag; jeg er aldeles vis paa, at, før denne Feil bliver rettet, og før alle Skolemulter falde bort, vil der ikke komme den Frihed, det Liv og den Dygtighed ind i Skoleunderviisningen, som vi Alle stræbe efter, og hvortil vi, som jeg troer, forøvrigt gjøre et stort Skridt ved hele det foreliggende Lovforslag. Som ovenfor antydet, betragter jeg det, at Enhver skal betale for det Gode, hvortil han herefter ikke skulde tvinges, som et Dvergangsled til, at Skolemulterne kunde blive affaaede. Jeg har ikke filliet noget Forslag derom, fordi jeg meget godt veed, at Stemningen fra forskellige Sider er saameget derimod, at det nu ikke kan gjenneføres, og det er mit Princip, i den Ret-

ning som i alle Retninger, hvor vi stræbe efter Reformer, at gaae smaa Skridt, ganske smaa Skridt. Jeg er ogsaa derfor aldeles uenig med den ærede Ordfører, naar han sagde, at han billigede det Princip, der er udtalt i § 11, som den forelaa i Udkastet, men at han dog ikke kunde gaae ind derpaa, fordi det var et for lille Skridt; jeg troer tværtimod, at det er en stor Dyb, at det er et lille Skridt, og jeg skal stemme derfor, ligesom jeg ogsaa i sin Tid af min fulde Overbeviisning stemte for Høkerloven, der kun var et lille Skridt paa Næringsfrihedens Gebeet, men vi see alligevel, at vi maaskee have meget ondt ved at faae dette Skridt gjort. Jeg skal saaledes meget tilraade, at man vedtager § 11 saaledes, som den nu er foreslaaet, og som den forelaa i Udkastet.

Ordføreren: Jeg horer, at der er en stor Tilboielighed til ved denne Leilighed at bruge Høkerloven som et Vaaben; jeg skal nu ikke benytte den, thi ellers vilde vi vel komme altfor meget ind paa den Sag og glemme det, der foreligger; — det Slag, som den ærede Taler meente, at han slog ved at bringe Høkerloven frem, troer jeg vi ganske roligt kunne bære. Jeg vil gjøre opmærksom paa, at den ærede Taler sagde, at, naar Paragraphen bliver staaende saaledes, som den nu er vedtagen, saa horer der Mod hos Sogneforstanderskaberne — Borgerrepræsentationerne talte han ikke om, skøndt de jo ere med; maaskee den ærede Rigsdagsmand havde Grund til ikke at omtale dem, maaskee de have større Mod, — til at bruge det andet Alternativ, naar det første gif ud. Derved er det selv indrømmet af den ærede Taler, at det vil være Noget, som mødes af Beboerne med Utilfredshed, thi ellers vil der jo ikke behøves Mod hos Sogneforstanderskaberne til at bruge det.